

Bí bródúil as do theanga

An Fhuinneog Ghaelach

Cumann Gaelge na hAstráile

Fómhar 2019

1-03-2019

Fáilte go 2019 !

Is deacair é a shamhlú go bhfuil Gael-tacht Melbourne críochnaithe ar feadh 2019. Gan amhras bhí sé fiormhaith i mbliana agus chun athleagan a chur ar a bhí le rá ag an tOllamh Regina Uí Chollatain ó UCD, - bígi brodúil as an iarracht a rinne sibh ag an deir-eadh seachtaine seo, an teanga Gaelige a choinneáil beo.

Ag féachaint ar mhí an Mháirta, is mí ghnóthach é. Thosaigh sé leis an Aifreann as Gaelge ag Séipéil Naomh Eoin, Clifton Hill. Socraithe ag Eamonn Naughton agus a chairde ar feadh tríocha bliain, faigheann sé léitheoirí Gaelige gach bhliain gan aon trioblóid. Maith thú, Eamonn. I ndiaidh sin beidh Lá Fhéile Pádraig Lá na dTeaghlach i nGairdín Edinburgh. Beidh Lá na dTeaghlach GAA Keysborough ar siúl i ndiaidh sin. Táim ag súil go mór leis.

It's hard to believe that

Gaeltacht Melbourne is finished for 2019. Without doubt it was especially good this year and to paraphrase what Professor Regina Uí Chollatain from UCD said, be proud of the effort you made, on that weekend, to keep the Irish language alive.

Looking at March it's a busy month. It kicked off with St. Patrick's Day Mass as Gaelge at Clifton Hill. This mass started over 30 years

ago and has never been missed. Organised by Eamonn Naughton and friends, he manages to get a good selection of readers as *Gaeilge* each year.

Following on from that will be St. Patrick's Family day at Edinburgh Gardens and, finally, the GAA Family Day at Keysborough. I'm looking forward to it!

Deirdre

San Eagrán Seo..

<i>President's Message</i>	1
<i>Key dates</i>	1
<i>Genevieve Breton anseo..</i>	2
<i>Litir as NSW</i>	3
<i>Suíomh nua</i>	4
<i>Gaeltacht Melbourne 2019</i>	5-9
<i>Agus téann an Oscar go dtí....</i>	10
<i>Lá Fhéile Bríde</i>	11
<i>Liftout - Winter School 2019 Booking form</i>	

Key Dates for Mar, Apr, May 2019

4-17 Mar	Seachtain na Gaelige
17 Mar	St Patrick's Day Festival, Edinburgh Gardens (free event)
31 Mar	Irish National Day, Gaelic Park, Keysborough (entrance fee applies)
2 Apr	Final class of term 1
9 & 16 Apr	Term break, no class
23 Apr	First class of term 2

Information given here about term dates is for students in Victoria only and interstate students should check with their local teacher.

Irish Language classes each Tuesday during school terms 7:30 pm in the Celtic Club Admin. Offices

Genevieve Breton is ainm dom

Haigh! Geneviève Breton is ainm dom agus tá mé i mo chónaí in Sherbrooke, Québec i gCeanada, áit a bhfuil mé i mo mhac léinn Aistriúcháin. Tógadh leis an Fhraincis mé ach tá Béarla agus Gaeilge agam fosta anois.

Cosúil le lear mór daoine a thosaigh ar an Ghaeilge, spreagadh an tsuim ionamsa mar gheall ar an dúil a bhí agam sa cheol thraidisiúnta. Nuair a thosaigh mé ag foghlaim na feadóige stáin, tá cúig bliana ó shin, bhí mé fiosrach faoin Ghaeilge; bhí a fhios agam go raibh sí fós á labhairt in Éirinn. Fuair mé roinnt ceachtanna simplí ar YouTube agus mheall na fuaimeanna agus ceol na teanga mé láithreach bonn, cé nach ndearna an litriú ciall ar bith dom ag an am! I dtús báire, shíl mé nach mbeinn riamh ábalta teanga a fhoghlaim a bhí chomh casta sin, ach bhí sé rómhall... bhí an teanga i ndiaidh greim a fháil orm! Mar sin chaith mé na cúig bliana dheireanacha á foghlaim, liom féin den chuid is mó, ag úsáid na n-acmhainní gan chuntas atá ar fáil ar líne.

Ba é an rud ba dheacra a bhain le mo thuras foghlama, ag an tús, ná ní raibh duine ar bith agam le labhairt leis. De thairbhe go bhfuil cónaí orm i mbaile beag i lár cúige ina labhraítear Fraincis ar ilchríoch ina labhraítear Béarla den chuid is mó níor casadh mórán Gaeilgeoirí orm ar bhonn laethúil! Ar ndóigh, de thairbhe nach mbíonn mórán deiseanna agam Gaeilge a labhairt, caithfidh mise na deiseanna sin a chruthú: nuair a fhreastalaím ar sheisiún nó ar cheolchoirm thraidisiúnta a bhfuil ceoltóirí Éireannacha páirteach inti, déanaim iarracht dul a fhad leo agus rud éigin as Gaeilge a rá leo. Baineann sé gáire asam i gcónaí an t-iontas ar a gcuid aghaidheanna a fheiceáil nuair a chluineann siad mise ag caint Gaeilge, rud nach raibh siad ag súil leis!

Seachas sin, freastalaím ar champa samhraidh bhlíantúil agus glacaim páirt i roinnt deirí seachtaine tumoideachais. Le himeacht na mblianta, na gníomhaíochtaí difriúla, na turais go hÉirinn, agus trí bhualadh le daoine ar an dá thaobh den Atlantach, d'éirigh liom Gaeilgeoirí a aimsiú agus coinnim i dteagmháil leo tríd an ríomhphost nó ar Skype.

Is teanga álainn í an Ghaeilge i mo bharúil; tá sí chomh difriúil sin ó aon rud eile a chuala mé roimhe. Is breá liom an dóigh a mthaíonn roinnt fuaimeanna agus an dóigh a rollann siad i mo bhéal. Is breá liom na fuaimeanna seo a leanas a fhuaimniú: an défhoghar san fhocal naoi, an i caol san fhocal Gaillimh agus an séimhiú casta atá le fáil cúpla iarraidh i bhfrasaí ar nós "gan clocha a chaitheamh".

Anseo in Québec, is iomaí duine atá dátheangach (Fraincis agus Béarla) agus má bhíonn an tríú teanga acu, is Spáinnis nó Gearmáinis a bhíonn ann de ghnáth. Is maith liom a bheith difriúil trí theanga iomlán dhifriúil a labhairt, nach teanga Rómánsach ná Gearmánach í. Ach thar aon rud eile, trí a bheith ag foghlaim faoin chultúr Ghaelach agus a bheith páirteach ann casadh a lán daoine deasa orm, rinne mé cairdeas le daoine agus fuair mé an deis páirt a

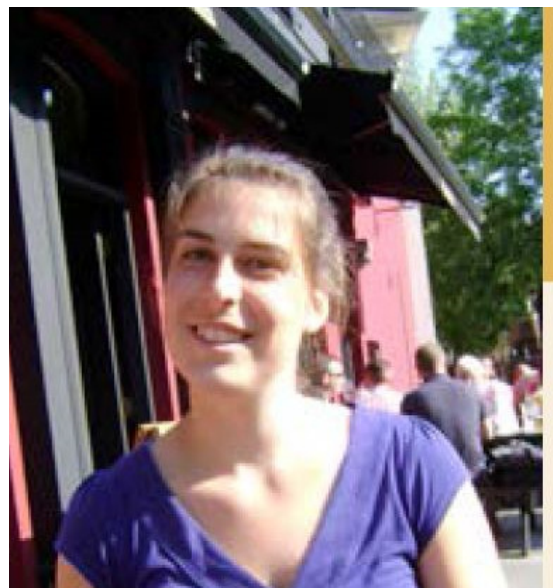
ghlacadh i bpobal láidir, bródúil agus spreagúil.

Bealach iontach ba ea an Ghaeilge domsa le dúshlán a thabhairt dom féin, le spriocanna a leagan síos agus le déanamh níos fearr ná mar a bhí mé féin ag súil. Thuill mé aitheantais agus deiseanna iontacha fosta: Fuair mé an duais Foghlaim na Bliana Ceanada sa bhliain 2013, rud a chiallaigh go raibh mé ábalta freastal ar chúrsa samhraidh an Acadaimh ar an Cheathrú Rua an bhliain dár gcionn. Fuair mé an chéad áit sa chomórtas amhránaíochta ar an tSeanNós de chuid Oireachtas Gaeilge Ceanada, duais a bhfuil turas go Baile Atha Cliath mar chuid di le páirt a ghlacadh in Oireachtas na Gaeilge a bheas ar siúl ag deireadh mhí Dheireadh Fómhair.

Dar ndóigh, tá mé breá bródúil agus thar a bheith buíoch as na deiseanna iontacha sin, ach sílim gurb é an t-éacht is mó atá déanta agam ná go bhfuil an Ghaeilge, atá chomh fada sin ar shiúl ó mo rútaí agus chomh coimhthíoch i mo cheantar dúchais, mar pháirt díom anois. Gach lá canaim as Gaeilge nó éistim le hamhránaithe sean-nóis, smaoiním as Gaeilge, léim stádaí Facebook, blaganna agus ailt éagsúla sa teanga. Éistim le Raidió na Gaeltachta agus amharcaim ar TG4 go rialta. D'éirigh liom "í" a fhí isteach i mo shaol ar dhóigh éigin.

Sílim gur dochreidte na doirse a osclaíonn an teicneolaíocht dúinn na laethanta seo! Mar sin déarfainn gurb í an chomhairle a thabharfainn do dhuine ar bith atá toilteanach foghlaim: déan giota beag gach lá, bíodh an próiseas foghlama mar chuid de do ghnáthláb agus déanfaidh tú dul chun cinn iontach roimh i bhfad.

Bíodh bród ort as Gaeilge a labhairt, is leatsa go hiomlán í An Ghaeilge abú!

Litir as NSW

Hi a dhaoine uaisle,

Tá r-phost ó Kevin Scannell agam, ollamh Meiriceánach, fear maith é.

Rinne sé a lán oibre (saor in aisce) don chúis Ghaeilge (Maclitirú mar shampla), amharc ar an suíomh gréasán :

<http://cs.slu.edu/~scannell/gaeilge.html>

Deir sé liom go bhfuil togra ar siúil ag an ea-graíocht Mozilla faoi láthair, córas "caint-go-téacs" a thógáil.

<https://voice.mozilla.org/ga-IE>

... tá sé ar fáil mar app (ar iOS). D'íoslódáil sé é ar mo iphone.

Ní maith liom mo ghuth a thaifeadeadh mar tá blas Astrálach agam, ach cuirfidh mé ceartúchán air b'fhéidir.

Ba bhreá liom do chuid smaointe faoin eolas seo.

Bhain mé úsáid as Maclitirú agus "An Gramadóir", bogearra déanta ag Kevin Scannell, le chur snas ar mo chuid Gaeilge (Bloody Séimhiú ar iarraidh nó Séimhiú gan ghá).

"Éire féin ag labhairt is ea an Ghaeilge" - Seán Ó Riordáin [The English of Ireland is great at describing her, but Ireland herself speaks Gaeilge]

Slán agus beir bua,

Seán Ó Corráin

Seo iad na grianghraif san eagrán seo.....

Leathanach 1 -

Neasa Nic Dhómhaill ag caint le Seán O'Séaghdha

Leathanach 5 -

Buíoncheoil siamsúil

Deirdre Uí GhiollaEaspaig, an tOllamh Regina UíChollatáin ó UCD, Sara Milne agus Eamonn Robinson ó Ambasáid na hÉireann ag baint taitheamh as an tionól

Leathanach 6 -

Na daltaí go léir an-sásta leo féin
Róbaired Porter le Veronica Hannon

Leathanach 7 -

Na tosaitheoirí ag baint taitneamh as an tionól

Na ceolteoirí ag cleachtadh

Leathanach 8 -

Emily Ryan ag déanamh aoibhneas

Roinnt den mheán léibhéal ag cur rudaí i gcomparáid le chéile

Leathanach 9 -

Rang 3 lena mhúinteoir, Lauren Doran
Éilis Hurst ag tabhairt eolas faoi ag aim-siú sinsear in Éirinn

Reminder

Have you renewed your annual Cumann membership yet for 2019 ?

All memberships expire on 31 Dec and renewals are processed in Jan / Feb

It's only \$40 for the year (that's about 10 cents a day) and you can pay by cash, cheque or bank transfer. Speak to any committee member if you can't remember whether you have paid yet.

Suíomh nua

Tá suíomh nua an Chumainn i bhfeidhm anois (féach ar gaeilge.org.au) agus beidh cuntas ann do gach ball an Chumainn. Fad is a bhfuil muid ag cur cuntais leis, seolfaidh an córas ríomhphoist chugaibh agus tá sé tábhachtach go leor go bhfaigheadh sibh na teachtair-eachtaí úd.

Chun an fillteán dramhphoist a sheachaint ba mhaith linn go gcuirfeadh sibh ár seoladh ríomhphoist (eolas@gaeilge.org.au) i do leabhair seoltaí nó le do chuid teagmhálacha.

Go luath anois beidh gach ball in ann ailt a scríobh don suíomh, bainisteoidh an suíomh ballraíochtaí an Chumainn go huathoibríoch (chomh fada is féidir) agus beidh fóram ann má cuireann sibh spéis ina leithéid. Seol moltaí, moladh nó cáineadh chuig eolas@gaeilge.org.au; ceisteanna teicniúla chuig greasan@gaeilge.org.au.

—

The new Cumann website is now operational (have a look at gaeilge.org.au) and every member of the Cumann will have an account there. While we're adding your account, the system will send you e-mails and it's very important that you receive those messages.

To avoid the spam folder we'd like you to add our e-mail address (eolas@gaeilge.org.au) to your address book or to your contacts.

Soon every member will be able to write articles for the site, the site will manage Cumann memberships automatically (as far as possible) and there will be a forum if that's of interest. Send suggestions, praise and criticism to eolas@gaeilge.org.au; technical questions to greasan@gaeilge.org.au.

Seán

Seolaí nua 7 suíomh a'c'c'oiríce againn anois
We have a new address & a new website

**eolas@
gaeilge.org.au**

Cumann Gaeilge na hAstráile

Agus téann an Oscar go dtí.....

Many of our Cumann members want to shoot some video of themselves or their friends speaking Irish, perhaps with the intention of sending it to family in Ireland or maybe starting their own blog or YouTube Channel as *Gaeilge*.

We spoke recently to the experts at cinematography school and they kindly offered a few free tips for novices. Here is their top ten —

Fón nó Táibléad

You can shoot on either a phone or tablet if you have no video camera but check first that the file format is compatible with what you intend to do with it afterwards.

Caighdeán

Phones will generally shoot in FHD (meaning full hi-definition, 1920 x 1080) or greater and will save in mp4 format while some tablets have a lower resolution camera and will save as 3gp. Use an aspect ratio of 16:9 if you want wide screen for watching on your TV at home.

Coinbhéartú

In the event of a filetype mismatch there is always software that can do format conversions, look on www.videoconverter.wondershare.com

Fuaim

Sound quality is arguably more important for this type of work so get in close in front of the person speaking and avoid background noise. Alternatively, nowadays you can get lapel microphones that connect via Bluetooth.

Beirt

If you need to have two people in frame at the

same time then position yourself to make an equilateral triangle with them.

Istigh nó taobh amuigh

For a subject seated indoors use a camera tripod or a phone holder placed on a table. To record yourself outdoors use a selfie stick and talk straight to camera, not away from it.

Neartú

If you need to hold the camera then always use both hands and brace yourself against a door frame or wall. Outdoors, look for support against parked cars or fence posts.

Éirigh go luath

The best light for any kind of outdoor shoot is always early morning.

Ar dheis agus ar chlé

If you need to pan the camera do it slowly and not while someone is speaking, and always shoot in landscape mode.

Faide

Keep your videos short and succinct. After all, you hope people will watch them and maybe remember the director's name. That's you — an stiúrthóir !

So that's what the experts say. Who knows, one of our members could even be the next Stiofán Ó Spielberg or Mairtín Mac Scorsese just waiting to be discovered. We look forward to seeing your artistry in the near future. *Agus ar oíche na n-Oscars bí cinnte buíochas a thabairt dúinn !*

Lá Fhéile Bríde

Bíonn Lá Fhéile Bríde againn ag tús Mhí Feabhra, in amanna tugtar Mí na Féile Bríde nó Mí bhFaoilleach ar an mhí seo. Eascaíonn an fhéile as féile arsa Ghaelach a bhfuil Imbolg uirthi.

Ciallaíonn sin 'sa bholg' agus is tagairt é do bheatha nua sa ráithe le theacht. Is ionann an lá seo agus céad lá an earraigh. Titeann sé ar an chéad lá Feabhra, nó leath bealaigh idir grianstad an gheimhridh agus cónacht an earraigh. Síltear fosta gur Críostú í Naomh Bríd ar bhandia luath págánach.

Is í Naomh Bríd éarlamh nó pátrún na ndaoine seo a leanas: leanaí; báidóirí; gaibhne; grúdaí; eallach; buachaillí nó cailíní déirí; mná glúine; filí; daoine bochta agus scoláirí.

Tá baint ar leith aici le Cúige Laighean agus le Contae Lú ach go háirithe, agus tá sí ar bhean d'éarlaimh na hÉireann. Sa tsean-am, rinneadh ceiliúradh mór ar Lá Fhéile Bríde.

Bhí cosc ar obair áirithe an lá sin. Glanadh an teach agus d'íth daoine béile mór an oíche roimhe. Cuireadh bia, de ghnáth arán nó císte, taobh amuigh den teach le fáilte a chur roimh an naomh, mar shíl daoine go mbeadh a spiorad ag siúl ó theach go teach an oíche sin.

Is í Cros Bhríde an comhartha is cáiliúla den naomh. Déantar as feagacha iad agus aithnítear iad ón chruth aisteach atá orthu. Coinníodh na crosta seo ar bhallaí tí agus amuigh sna botháin a raibh na hainmhithe iontu agus shíl daoine go gcoinneodh sin an teaghlach agus na hainmhithe slán ó dhochar agus ó thine.

Éiríonn na laethanta rud beag níos faide fán am seo den bhliain, nó bíonn síniú sa lá, agus tosaíonn an fheirmeoireacht mar is ceart i ndiaidh an Gheimhridh.

Deirtear go dtéann 'coiscéim coiligh leis an lá'. Is ionann sin agus a rá go gcuirtear an t-achar ama a mbaineann sé an coileach coiscéim a ghlacadh le gach lá. Bíonn sé feanntach fuar fosta, a chiallaíonn go bhfuil sé chomh fuar sin go bhfeannfadh an fuacht thú.

Winter School 2019

Enclosed with this issue is the booking form for the Sydney Winter School 2019 to be held from 7th to 10th June in Sydney.

Book now to get cheaper airfares and note there is an "early bird" discount of \$20 for attendees.

Cumann Gaeilge na hAstráile Teo

IRISH LANGUAGE ASSOCIATION OF AUSTRALIA INC.

Cumann Gaeilge na hAstráile, the Irish Language Association of Australia is a not-for-profit organisation run entirely by volunteer tutors and a voluntary committee of management. The Cumann is non-political and non-sectarian. Its aim is to promote the Gaelic language as a second language within the Australian community, and to form networks with other cultural, heritage and Gaelic-speaking groups. Formally established back in 1992, the ILAA offers structured weekly language classes to students of all ages, nationalities, and walks of life, across a range of levels — absolute beginners, basic, intermediate, advanced — as well as the opportunity to practice and converse together in a supportive environment.

Members receive a quarterly newsletter; access to the library; and also enjoy weekly singing and informal conversation sessions; as well as participation in social events and residential language schools.

Irish Language Association of Australia Inc., P.O. Box 594 North Melbourne VIC, 3051

**This form can be used for membership renewal or to notify a change of details.
New members should use the form available on our website www.gaeilge.org.au**

☐ Renewal ☐ Update

Sloinne
(surname)

Céad ainm
(first name)

Seoladh
(address)

.....

Guthán (bh)
(phone)

ah)

Fón
(mobile)

Ríomhphost
(email)

Membership fee is \$40 per annum and due each January. Class donation is \$5 per week.